

Міністерство освіти і науки
України

Національний
юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

кафедра
трудового права

МАТЕРІАЛИ

XII - і наукової інтернет-конференції
студентів, аспірантів і молодих вчених

**«БЕЗПЕКА ЛЮДИНИ І РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА
НА ПРАЦЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ
ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»**

22 – 23 квітня 2021 року

м. Харків

про порядок укладання контрактів при прийнятті (найманні) на роботу працівників» [2], зазначає, «...що у контракті можуть визначатися додаткові, крім встановлених чинним законодавством, підстави його розірвання. Саме тому, на його думку, «... в процесі укладання контрактної форми трудового договору до його змісту можна включити різноманітні форми юридичних конструкцій (вимоги до займаної посади, дотримання посадових інструкцій, строк дії контракту та умови його пролонгації, тощо), згідно із якими можна прописати вимогу щодо обов'язковості проходження працівником перевірки на поліграфі, періодичність таких перевірок та за чиєї ініціативи вони можуть проводитися» [3].

Однак, в даному випадку може виникнути низка питань: чи потрібна згода працівника при кожному випадку перевірки на поліграфі, якщо такі перевірки будуть здійснюватися періодично? Чи є порушенням трудових обов'язків незгода працівника проходити на поліграфі чергову перевірку? Чи можна включити до підстав розірвання контракту (п. 8 ст. 36 КЗпП України) відмову працівника від проходження тестування на поліграфі?

Висновки. На нашу думку, з метою запобігання порушень трудових прав працівників, актуальним постає питання подальшого наукового пошуку правових механізмів проведення тестувань за допомогою поліграфа в процесі трудової діяльності.

Список використаних джерел

1. Про захист прав осіб, які проходять опитування (дослідження) на поліграфі: проект Закону України № 4094 від 17.02.2016 № 4094 URL:http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58203 (дата звернення: 24.03.2021).
2. Положення про порядок укладання контрактів при прийнятті (найманні) на роботу працівників: постанова Кабінету Міністрів України № 170 від 19.03.1994 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/170-94-%D0%BF#Text> (дата звернення: 24.03.2021).
3. Меленко С. Детектор брехні. Поліграф: правові підстави використання у сфері трудових відносин URL:<https://polygraph.cv.ua/detektor-brejni-poligraf-pravovi-pidstavi-vikoristannja-u-sferi-trudovih-vidnosin/> (дата звернення: 24.03.2021).

Мірошниченко Катерина Сергіївна, студентка факультету техногенно-екологічної безпеки, 3 курс бакалаврату, група ОП-18-531,
Малько Олександр Дмитрович, доцент кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки, кандидат військових наук, доцент
Національний університет цивільного захисту України, м. Харків

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНСТРУКТАЖІВ З ОХОРОНИ ПРАЦІ У ПОЖЕЖНІЙ СЛУЖБІ НІМЕЧЧИНИ

***Анотація.** Розкрито призначення, законодавчі засади та види інструктажів з охорони праці у пожежній службі Німеччини. Висвітлено порядок документального підтвердження проведення інструктажу і процедуру використання його результатів. Наведено перелік необхідних документів, в яких визначено результати оцінки ризику на робочих місцях, заходи захисту пожежних, терміни проведення інструктажів з охорони праці, факти нещасних випадків, інструктивні матеріали тощо.*

***Ключові слова:** інструктажі з охорони праці, пожежна служба Німеччини, відомості проведення інструктажу.*

Miroshnichenko K.S., Malko O.D.

ORGANIZATION OF INSTRUCTIONS ON LABOR PROTECTION IN THE GERMANY FIRE SERVICE

***Abstract.** The purpose, legal principles and types of instructions on labor protection in the German fire service has been revealed. The procedure for documentary confirmation of the instruction and the procedure for using its results have been highlighted. The list of necessary documents, terms of instructions conducting on labor protection, measures to protect firefighters, the results of periodic inspections of their safety, the facts of accidents, instructional materials, etc., has been considered.*

***Keywords:** labor protection instructions, German fire service, instruction information.*

Актуальність. Постановка завдання. В умовах сьогодення особливу актуальність набула проблема збереження життя і здоров'я пожежних-рятувальників ДСНС, тому що показники травматизму серед цієї категорії працюючих перевищують такі показники у розвинених країнах. Важливим фактором забезпечення безпечних і здорових умов праці пожежних-рятувальників є вивчення і використання досвіду провідних держав світу у сфері пожежної охорони. Тому доцільно розглянути досвід Німеччини, яка має зразкову систему охорони праці та соціальної та підтримки працюючих, а також рівень виробничого травматизму та професійних захворювань, на підприємствах якої є одним із найнижчих у світі. У даній статті розглянемо законодавчі та організаційні засади проведення інструктажів з охорони праці у пожежній службі Німеччини.

Основна частина. Більшість нещасних випадків, які трапляються в пожежних частинах Німеччини спричинені помилками людини. Тому, пожежні повинні виявляти небезпеку для свого життя та здоров'я, щоб діяти відповідно. І для того, щоб вони могли уникати нещасних випадків та хвороб проводяться інструктажі, які є важливим заходом для цього. Під час інструктажів пожежним надається інформація про небезпеку пожежної діяльності та запобігання аваріям. Обов'язковість інструктажів у пожежній охороні законодавчо визначена у «Законі про здійснення заходів з охорони праці для підвищення безпеки та охорони праці праців-

ників на виробництві» (ArbSchG) та у регламентах щодо запобігання нещасних випадків (Правилах та принципах DGUV).

Інструктажі проводяться:

- не рідше одного разу на рік;
- перед початком пожежної служби (початкова підготовка);
- у разі впровадження нового обладнання чи технологій;
- при введенні в експлуатацію нових транспортних засобів, пристроїв, та використанні нових матеріалів;
- при зміні робочих процесів;
- після введення нових або змінених діючих правил;
- після скоєння нещасних випадків та інших небезпечних подій.

Проведення інструктажів повинно бути задокументовано, щоб особа, відповідальна за безпеку праці, могла довести, що вона виконала свої обов'язки. Докази можуть бути надані у вигляді відомості проведення інструктажу. Ця відомість містить всю необхідну інформацію, таку як дата та зміст інструкції, імена пожежних та інструктора. Своїм підписом пожежні підтверджують свою участь у інструктажі та розуміння його змісту.

Також використовуються журнали інструктажів «навчальні книги», які, також, можуть бути використані як доказ виконання інструкцій. Кожен інструктаж з безпеки документується у зазначеній книзі зі змістом, датою, іменем та підписом учасників. Якщо член пожежної команди, незважаючи на все, зазнає травми, особа, яка відповідальна за безпеку праці, може довести, що вона виконала всі вимоги. Книги з інструкціями використовуються керівниками для надання доказів у контексті вивчення документації.

Документування результатів проведення інструктажів з охорони та безпеки праці:

- є основою планування роботи та управління охороною праці;
- надає порівняльні дані для перевірки ефективності заходів;
- є основою для розвитку та безперервного вдосконалення безпеки та гігієни праці;
- є основою інформаційного права працівників про небезпеку на їх робочих місцях в рамках інструкції;
- є доказом виконання обов'язків перед органами, що здійснюють аудит, та професійним об'єднанням або фондом страхування від нещасних випадків.

Згідно до «Закону про здійснення заходів з охорони праці», роботодавець повинен мати документи, в яких визначені [3]:

- результати оцінки ризику (небезпеки, яким піддаються працівники, на яких робочих місцях та в яких видах діяльності, ступінь ризику для здоров'я та безпеки (малий, середній, великий), нагальність усунення не-

безпеки (негайно, середньо, довгостроково), мета захисту, яку потрібно досягти);

- заходи захисту пожежних (заходи, які потрібно запровадити, вид заходів, відповідальний за впровадження, контрольні дати запровадження заходів);

- результати перегляду заходів захисту пожежних (чи були проведені заплановані заходи, ефективність заходів, додаткові заходи);

- періодичні перевірки безпеки та докази (машини, установки та обладнання згідно з наказом про промислову безпеку: - електричні системи, вентиляційні системи, ручні драбини, вантажні автомобілі, підйомники тощо), небезпечні речовини та органічні речовини (відповідно до Положення про небезпечні речовини, Положення про органічні речовини);

- задокументовані нещасні випадки, що мають більше ніж три дні повної або часткової непрацездатності або призвели до смерті;

- звіти про огляди, анкети, звіти про випробування або інструктивні матеріали.

Висновки. Підсумовуючи викладене щодо досвіду організації і проведення інструктажів з охорони праці у пожежній службі Німеччини, слід зазначити, що в ньому є низка положень, які слід більш ретельно вивчити і розглянути можливість їх запровадження в роботу пожежно-рятувальних підрозділів ДСНС. Так, заслуговує уваги досвід використання журналів інструктажів як «навчальних книг», які містять у собі текстувальний зміст всіх видів інструктажів.

Також, доцільно познайомитись зі змістом документування результатів проведення інструктажів з охорони праці. При цьому, слід детально розглянути напрямки використання результатів проведення інструктажів щодо аналізу порівняльних даних для перевірки ефективності проведення інструктажів та розвитку і безперервного вдосконалення безпеки та гігієни праці.

Список використаних джерел

1. Поліщук О.І. Безпека і охорона праці на підприємствах Німеччини. https://revolution.allbest.ru/life/00304849_0.html

2. Gesetz über die Durchführung von Maßnahmen des Arbeitsschutzes zur Verbesserung der Sicherheit und des Gesundheitsschutzes der Beschäftigten bei der Arbeit (Arbeitsschutzgesetz - ArbSchG) URL: <https://www.gesetze-im-internet.de/arbschg>

3. Sicherheitsbeauftragte der Feuerwehren. URL: https://www.fuk.de/fileadmin/user_upload/fuk/service/downloads/raevention/weiteres/Sicherheitsbeauftragte_der_Feuerwehren.pdf

Марченко К. Ю., Карманний Є. В. Організація безпечних умов праці в період коронавірусної пандемії: зарубіжний досвід та його адаптація в Україні.....	262
Marchenko K. Yu., Karmanniy Ye. V. Organization of safe working conditions during the coronavirus pandemic: foreign experience and its adaptation in Ukraine.....	262
Масалова Т.А. Щодо сутності і значення грошового забезпечення поліцейських	270
Masalova T.A. Regarding the essence and significance of the financial support of police officers	270
Маслова М.О., Пенєв В.Л., Турович Ю.П., Мітюк Л.О. Соціальна відповідальність в період COVID-19.....	274
Maslova M.O., Penev V.L., Turovich Yu.P., Mitiuk L.O. Social responsibility in the period COVID -19.....	274
Медяник І.М., Цимбал Б.М. Попередження нещасних випадків пов'язаних із зберіганням товарів у ДО «Комбінат «Світанок»» на випадок надзвичайних ситуацій	277
Medianyk I.M., Tsymbal B.M. Prevention of accidents related to the storage of goods in the "Dawn Plant" in case of emergencies.....	277
Меньшиков Б.І., Богатов О.І. Сучасні проблеми в охороні праці у контексті європейської інтеграції України.....	283
Menshikov B.I., Bogatov O.I. Current problems in occupational health and safety in the context of Ukraine's european integration.....	283
Михайлова І.С., Свічкарьова Я.В. Щодо використання поліграфа в процесі трудової діяльності.....	286
Mikhailova I.S., Svichkareva Ya.V. On the use of a polygraph in the employment process.....	286
Мірошниченко К.С., Малько О.Д. Організація інструктажів з охорони праці у пожежній службі Німеччини	288
Miroshnichenko K.S., Malko O.D. Organization of instructions on labor protection in the Germany fire service.....	288
Naidonova V.Ye. Protection from sources of noise and vibration during various technological operations of the construction cycle	292
Найдьонова В.Є. Захист від джерел шуму та вібрації при виконанні різних технологічних операцій будівельного циклу	292
Нанкова В.С., Пономаренко Р.В. Система моніторингу та екологічної оцінки водних ресурсів України.....	295
Nankova V.S., Ponomarenko R.V. System of monitoring and ecological assessment of water resources of Ukraine	295
Носенко А.В., Вєтухова І.А. Проблеми забезпечення працевлаштування молоді в Україні	300
Nosenko A.V., Vetuhova I.A. Problems of youth employment in Ukraine	300